

Emma Pecháčková: Cai Wenji: od básničky Východních Hanů k námětu malířství dynastie Song

(posudek vedoucí bakalářské práce)

Práce se zabývá způsobem zobrazení příběhu Cai Wenji v poezii a v malířství. Hlavní analyzované prameny jsou Liu Shangova variace z doby Tang na původní skladbu připisovanou samotné Cai Wenji (Hujia shiba pai – 18 písní barbarské píšťaly) a mingská kopie songského originálu horizontálního svitku, který tuto báseň (respektive cyklus básní) ilustruje. V příloze jsou doplněné básně připisované Cai Yan s vlastním českým překladem, seznam dalších obrazů na námět Hujia shiba pai a reprodukce analyzovaného textu.

Autorka pracovala samostatně a shromáždila bohatou literaturu, ze které čerpá informace pro historický kontext, či spíše kontexty. Věnuje se původnímu příběhu Cai Yan v dobových souvislostech i historickým souvislostem vzniku tangské básně a pravděpodobnému historickému pozadí vzniku songské předlohy pro obraz, který byl nakonec použit k analýze. (Vysvětlení motivace a relevantnosti volby pramenů by si zasloužila podrobnější rozvedení.) Zahrnut je i kontext literární (fenomén variací a imitací starší poezie) a výtvarný (fenomén narativní malby a vztahu textu a obrazu na čínském obraze).

Práce je logicky uspořádaná, jednotlivé části jsou mezi sebou provázané a poměrně dobře jsou propojené i cíle stanovené v úvodu a závěry, k nimž autorka nakonec dospívá. Jistým vychýlením z celkové vyvážené struktury práce je kapitola charakterizující narativní malbu připojená na závěr. Tato kapitola je do značné míry nadbytečná, nezbytné informace bylo možné shrnout v krátkém textu v kapitole 4 s odkazem na literaturu. Tím by také autorka ušetřila pár stránek a vešla by se pohodlně do limitu maximálně 70 stran.

Práce je 2. přepracovanou verzí původně neobhájené práce a ukazuje velký posun k lepšímu. Přesto mám některé výhrady. Především je to poměrně velké množství neuvážených (zbrklých) formulací, které místy znepřehledňují jinak logicky stavěný text a závěry dobře obhájené konkrétními argumenty. Namátkou vybírám: hned začátek první věty práce zavádí čtenáře jinam, než co posléze v díle najde – práce není primárně věnovaná „životu a pravděpodobnému dílu hanské básničky Cai Yan“ (s. 7). „Narativní malba ... reprezentuje zkušenost, o které Cai Yan kdysi psala po svém návratu ze zajetí.“ (s. 68) Z kontextu je však zřejmé, že ilustrace se vztahuje k Liu Shangově zpracování, ne bezprostředně k osobě Cai Yan a k tomu, co psala ona sama, atd.

Některé další dílčí nedostatky jsou do jisté míry formulační povahy. Porovnání mezi Liu Shangovým zpracováním a původní předlohou připisovanou Cai Yan by si zasloužilo jemnější odstínění, než jak je podáno v práci. To, že se autorka tomuto srovnání věnuje jen velmi málo, by snad ani tolik nevadilo, kdyby se na historickou Cai Yan tak vehementně neodvolávala (viz první věta celé práce). Mezi oběma skladbami je zjevný posun od výraznější lyričnosti (a téměř vášnivosti a výrazně individualistickému postoji) starší verze Hujia shiba pai k uměřenější, konvenčnější a popisnější verzí Liu Shangově. Autorka bakalářské práce však hovoří téměř o shodě mezi oběma skladbami v obsahu i formě, aniž by své tvrzení dostatečně obhájila (s. 21 a 22). V Závěru nicméně správně charakterizuje příběh Cai Yan jak je zobrazen u Liu Shanga a na obraze (?) již v posunutém pojetí – jako projev příkladných konfuciánských ctností a lásky k vlasti, čímž je zjevně popřeno mnohem více

individualizované starší pojetí. Podobných nekonzistentností, které svědčí více o unáhlenosti formulací, než o nedostatku porozumění studovanému materiálu, je v práci více.

Analýzy básní a obrazů jsou poměrně podrobné, možná místy příliš popisné, a zasloužily by si ještě preciznější formulování výsledků, které z nich vyplývají.

Překlady jsou zdařilé (a včetně překladů v příloze rozsáhlé). Svědčí o schopnosti autorky práce pracovat s poměrně náročným čínským textem. Příležitostně by byla na místě výstižnější formulace (hantu 汉土) – „domovina“ – lépe: „země Hanů“ (je v protikladu k zemi kočovníků!), fengdi 锋镝 (1. píseň) – „hrot šípu“ (ve skutečnosti „ostří meče a hrot šípu“, přeneseně „válka“) apod. Nejedná se však o zásadní chyby.

Práce je velmi pečlivě zpracovaná, a to navzdory příležitostným překlepům. Čínské znaky by však měly být v nezjednodušené podobě .

Práci doporučuji k obhajobě a s ohledem na všechny výše uvedené kvality i dílčí nedostatky navrhuji hodnocení známkou velmi dobře.

Praha, 2.9. 2014

Olga Lomová